

בעזרת השם יתברך

פרק י"ז

• יתרו •

בפרק הזה מבואר:

כל ענייני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד
מחרפו ומגדפו הכל הוא מן השמים, אלא
שמגלגלים חוב על ידי חייב - גודל השכר של
הנשים השומרות עצמן לילך בבגדי צניעות,
וגודל העונש חס ושלוש לאלו העוברות על זה,
וכל הצרות הבאות על המשפחה הם בגלל
שאינם שומרים על הצניעות - אחרי מאה
ועשרים שנה ימצאו עשרות אלפים ברכות
ושמות הקדושים שאמר לבטלה - כל מי שלהוט
אחרי בולמוס של עריות מאבד את נפשו וטורדו
מחיי העולם הבא - מסירת נפש לא לעבור על
איסור עריות - אם הוא מתגבר על יצרו וניצול
מן העבירה, זכותו קיימת לכל דורותיו הבאים
אחריו - שכר הגדול להעומד בנסיון שלא
להכשל בעריות - מעשה נורא מעונש אם ובת
שלבשו בגדי פריצות - אחר הפטירה יתהפכו
האבות והאמהות לאכזרים גדולים, וידונו
בניהם בכל מיני אכזריות שבעולם.

תוכן הענינים

של פרק י"ז

- א. כל עניני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד מחרפו ומגדפו הכל הוא מן השמים, אלא שמגלגלים חוב על ידי חייב.....ה
- ב. מעשה נורא מהחפץ חיים זצ"ל.....ו
- ג. החפץ חיים מחכה עשר שנים עד שזכה לראות בעיניו שהרשע קיבל את העונש המר.....ו
- ד. מכתב גלוי מהצדיק הקדוש בעל החפץ חיים וזכר צדיק לברכה.....ז
- ה. בו יבואר גודל השכר של הנשים השומרות עצמן לילך בבגדי צניעות. וגודל העונש חם ושלום לאלו העוברות על זה. וכל הצרות הבאות על המשפחה הם בגלל שאינם שומרים על הצניעות.....ז
- ו. אחרי מאה ועשרים שנה ימצאו עשרות אלפים ברכות ושמות הקדושים שאמר לכטלה.....יב
- ז. בו יבואר גודל גנות העריות וגודל העונש על זה.....יד
- ח. כל מי שלהוט אחרי בולמוס של עריות מאבד את נפשו וטורדו מחיי העולם הבא.....מז
- ט. מעשה נורא ברשע שחמד אשת שכנו ואחר כך עבר על כל עשרת הדברות.....כ
- י. הפרוש מן העריות.....כב
- יא. קדושים תהיו כי קדוש אני.....כו

- יב.** מסירת נפש לא לעבור על איסור עריות..... כז
- יג.** אם הוא מתגבר על יצרו וניצול מן העבירה, זכותו קיימת לכל דורותיו הבאים אחריו..... כז
- יד.** למה זכה יוסף לכל הגדולה..... כח
- טו.** שכר הגדול להעומד בניסיון שלא להיכשל בעריות..... כח
- טז.** מי שמתגבר על יצרו בדבר ערוה זוכה ומאיר על ראשו אור מן השמים..... כט
- יז.** אם נודמן לאדם עניין של איסור ונתגבר על יצרו, יזכהו הקדוש ברוך הוא למדרגה רמה בעולם הבא שיהיה לאות ותפארת בתוך ישראל וגם בעולם הזה לו ולכל דורותיו הבאים אחריו שיהיו מגיבורי ישראל..... כט
- יח.** מעשה נורא מעונשו אם וכת שלבשו בגדי פריצות..... לא
- יט.** האם שורפת את בתה..... לא
- כ.** האם צועקת "רחמו, הושיעו לנו"..... לב
- כא.** אחר הפטירה יתהפכו האבות והאמהות לאכזרים גדולים, וידונו בניהם בכל מיני אכזריות שבעולם..... לב
- כב.** אם מעולם העליון שהענישה את בתה שסירבה ללבוש בגדי צניעות..... לב
- כג.** מעשה נורא מה שקרה ב 400 נערים ונערות..... לג
- כד.** מעשה ב-93 בנות שמסרו נפשן למות על קדושתן..... לד

פרק י"ז

כל עניני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד מחרפו ומגדפו הכל הוא מן השמים, אלא שמגלגלים חוב על ידי חייב

בספר חפץ חיים על התורה פרשת משפטים על הפסוק "ורפא ירפא"^א כתב וזה לשונו: ובחז"ל מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות^ב, וברש"י שם וזה לשונו, "ולא אמרינן רחמנא מחי ואיהו מסי"^ג.

מכל זה מוכח להדיא, שכל עניני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד מחרפו ומגדפו הכל הוא מן השמים, אלא שמגלגלין חוב על ידי חייב, וכמו שאמרו חז"ל על הפסוק והשבות אל לבבך, שעונותיך הם המחרפים אותך, ולא עוד אלא אפילו אם אחד הכה אותו במזיד, זהו גם כן השגחה מלמעלה אלא שמגלגלין.

וראיה ברורה לזה, הוא מהכתוב הנ"ל, המדבר בענין מריבה בין איש לרעהו, ככתוב וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו. ואם כן המוכה בעצמו הוא גם כן חייב, שהלא לא הי' צריך לצאת לריב עם חברו, ואף על פי כן מכנה הגמרא את ענין ההכאה הזאת בלשון "רחמנא מחי"^א. אלא על כרחך דגם ענין שכזה גם כן מן השמים. וכן מצינו בדוד שקלל אותו שמעי בן גרא ויסקל אותו באבנים ועפרו בעפר, השיב דוד, ה' אמר לו קלל. וכל זה עושה הקב"ה לטובת האדם, כדי שיכופרו עונותיו על ידי העלבון, ואינו צריך ליתן לב לזה כלל להשיב

(א) שמות כ"א יט.

(ב) בבא קמא דף פ"ח ע"א.

(ג) ויעוין בתוספות שם ד"ה שנתנה רשות וכו'.

תשובה למחרפו¹, אלא אדרבה יודה לה' על שנזדמן לו כפרה כזאת. ועל זה אמרו ז"ל² הנעלבין ואינן עולבין וכו' עליהן הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

מעשה נורא מחפץ חיים זצ"ל

החפץ חיים מחכה עשר שנים עד שזכה לראות בעיניו שהרשע קיבל את העונש המר

כתוב בספר חפץ חיים על התורה בפרשת משפטים על הפסוק "כל אלמנה ויתום לא תענון"³, וזה לשונו: בימי נעורי החפץ חיים זצ"ל קרה בעירו מקרה, באלמנה שדרה בבית אדם פשוט, ומתוך עניה נשארתי חייבת לו שכר דירה. ובעל הבית אמר לגרשה מדירתה באמצע ימי החורף, ומכיון שלא רצתה לצאת הסיר את הגג מעל דירתה. כל אנשי העיר רעשו על השערורייה הזאת לגרש אלמנה עניה בימי

(ד) וכן הוא ב"ליקוטי אמרים" "תניא" (אגרת הקודש פרק כ"ה): ואף שבן אדם שהוא בעל בחירה מקלל או מכה או מזיק ממונו ומתחייב בדיני אדם ובדיני שמים על רוע בחירתו, אף על פי כן, על הניזק כבר נגזר מן השמים, והרבה שלוחים למקום.

ולא עוד אלא אפילו בשעה זו ממש שמכהו או מקללו מתלבש בו כח ה' ורוח פיו יתברך, המחייבו ומקיימו, וכמו שכתב "כי ה' אמר לו קלל", והיכן אמר לשמעיה? אלא שבמחשבה זו שנפלה לשמעיה בלבו ומוחו, ירדה מאת ה', ורוח פיו המחיה כל צבאם החיה רוחו של שמעי בשעה שדיבר דברים אלו לדוד, כי אילו נסתלק רוח פיו יתברך רגע אחד מרוחו של שמעי, לא יכול לדבר מאומה, (וזהו כי ה' אמר לו בעת ההיא ממש קלל את דוד, ומי יאמר לו וגו', וכנודע מה שכתוב הבעל שם טוב על הפסוק "לעולם ה' דברך נצב בשמים" וכו'), עד כאן לשונו.

(ה) גיטין ל"ו ב'.

(ו) כ"ב כא.

הקור החוצה. אבל הבעל הבית לא שם לב לצעקת האלמנה וגירשה בתוקף ימי החורף.

החפץ חיים שמר את העובדה בלבו, ומכיוון שעברו כמה שנים אחר הנבלה הזאת ולא קרה שום דבר, חשב החפץ חיים בלבו וגם אמר למכיריו, כלום אפשר הדבר, שלא יאונה לו כל און, הא התורה אמרה בפירוש, "וחרה אפי" וגו'. אמנם בעבור עשר שנים נשמע קול הברה בעיר כי פלוני הבעל הבית נשכו כלב, ואחר איזה ימים החל לנבוח ככלב, כי הכלב היה שוטה, ולא ארכה מחלתו עד שהלך לעולמו.¹

מכתב גלוי מהצדיק הקדוש בעל החפץ חיים זכר צדיק לברכה

בו יבואר גודל השכר של הנשים השומרות עצמן לילך בבגדי צניעות. וגודל העונש חס ושלום לאלו העוברות על זה. ובל הצרות הבאות על המשפחה הם בגלל שאינם שומרים על הצניעות.

בעזרת השם יתברך, ראש חודש תמוז, תרפ"ד, ראדין.

ז) ובנו של החפץ חיים הגאון רבי לייב זצ"ל ספר על מאורע שקרה בראדין בטבח שחטף בן ישיבה והעמידו במקום בנו לשלחו בתוך חיל לצבא. הדבר קרה בימי חורפו של החפץ חיים זכר צדיק לברכה. ותמה החפץ חיים על המקרה המעציב הזה, כלום אפשר הדבר, שלא יבוא על "שכרו" עבור מעשה מגונה זה? ואחרי שלשים שנה בערך, אחרי המאורע, חלה בן הקצב הזה במחלת החלי-רע רחמנא ליצלן, ולא ארכה מחלתו ומת מיתה משונה, והחברא קדישא לא רצו לטפל בקבורתו מפני סכנת המחלה המתדבקת והאב הזקן בעצמו מוכרח היה לקבור את בנו בידי ממש. והחפץ חיים זכר את המאורע המעציב הזה. ברור היה אצלו, כי סוף סוף יפקד עונו, אבל צריך היה לחכות משך שלשים שנה. (ח"ח עה"ת / מעשי למלך).

אל כבוד הרבנים והאדמו"רים די בכל אתר ואתר. אולי יש בידם לתקן דבר מה, יהי' שכרם רב מה'.

הנה יש לי צער גדול מפני עצם העניין וגם מתמיהת רבים, אף שכולם מאמינים שכל מה שמתהווה למטה בין לטוב בין למוטב, הכל הוא מאת הקדוש ברוך הוא, מכל מקום כל אחד עומד ומשתומם ופלא הוא בעיניו מפני מה נשתנו העתים כל כך לרעה, הלא מלבד זה שכל ישראל בכל מקום פזוריהם בין העמים כולם נעשו משועבדים, והיוקר הולך וגדול מיום ליום, והמסים והארנוניות גם כן מתגדלים מאד, על כולם עוד הגזירות שנסבו על התורה ומצוותיה נורא מאד, שהתינוקות של בית רבן בטלים במאות עיירות, גם מצב הפרנסה בכל מקום הוא רע מאד, כלל הדבר עם ישראל הולכים ומתאוננים כל אחד ואחד על רוע מצבו.

והנה בשנים שלפנינו אף שהיו גם כן מצויות צרות וגזירות, מכל מקום מי שהיה בכלל תמימי לב היה יכול להתנחם בנפשו ולומר, הגם שבעינינו החיצונים אינו מתנהג כרצונו, אבל בעיני הנפש הוא בוטח שאינו מרוחק מהקדוש ברוך הוא, ובודאי יעמוד הקדוש ברוך הוא לבסוף לימינו, וכמו שכתוב כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו: אבל כהיום בעונותינו הרבים מר לנו מאד מכל צד, כי כשהוא מביט בעצמו בעיני עולם הזה אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו, וכשהוא מתבונן לאחריתו בעיני תורה ומצות, גם כן אין לו שום הצלחה, והגם שכל אחד מישראל מבקש מהקדוש ברוך הוא שישמע לבקשותיו ויטיב לו כרצונו, אין שומע לו, הלא דבר הוא.

ואמרתי שיעקר סיבת הדבר, שאנו מרחיקים בעצמנו את הקדוש ברוך הוא מאתנו. הוא צוה לנו והתקדשתם והייתם קדושים, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה, מעט מקדשין אותו

הרבה, בעולם הזה מקדשין אותו לעולם הבא, וכתוב אחר אומר "כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך" וגוי (והמאמר להצילך כולל הרבה ענינים להצילך מן החרב ומן הרעב ומן השבי ומן הביזה) והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, הרי ביאר לנו הכתוב מפורש, שכאשר נהיי קדושים הוא מתהלך בינינו להצילנו מכל רע, אבל אם יראה בנו ערות דבר הוא שב מאחרינו, וממילא יחולו עלינו כל הסיבות חס ושלוש.

והנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה כל הברכות שמברך כנגד הערוה הם ברכות לבטלה וממשיך על עצמו עניות חס ושלוש (ברכות כ"ד) טפח באשה במקום שהדרך להיות מכוסה הוא בכלל ערוה, וכהיום בעונותינו הרבים נפרץ הדבר מאד מאד, והיצר הרע מפתה לנשים לילך פרועי ראש^ח בלי שום

ח) בספר קב הישר פרק נ"ח וזה לשונו: ועל כל אדם מישראל מוטל לאהוב התורה ולחבב התורה בפני בני ביתו ובניו ולהזהירם תמיד על קיום התורה ומצוותיה, ובפרט יזהיר לנשים, דלא יתחזי מנהון שערות ראשן.

[כתוב בספר הזוהר (ח"ג דף קכח:): קללה ועונש יבוא על אדם שמניח לאשתו שתראה משערות ראשה לחוץ, ואשה המוציאה משערות ראשה לחוץ להתייפות בו, גורמת עניות לבית וגורמת שבניה לא יהיו חשובים בדור וגורמת שהסטרא אחרא תשרה בבית. ולכן צריכה האשה ליזהר שאפילו קורות ביתה לא יראו שערות ראשה, ואז תזכה לבנים חשובים, ובעלה מתברך בכל, בברכות שלמעלה ובברכות שלמטה, ובעושר ובבנים, ועיין עוד שם והובאו דברי הזוהר במגן אברהם (סימן ע"ה סק"ד) ומסיק דכן ראוי לנהוג. וכך כתב במשנה ברורה ומוסיף:

ובגמ' יומא (דף מז.) איתא במעשה דקמחית שבזכות הצניעות היתירה שהיתה בה שלא ראו קורות ביתה אמרי חלוקה, יצאו ממנה כהנים גדולים. [וברש"י שם בשם הירושלמי: כל כבודה בת מלך פנימה" היינו אשה צנועה, "ממשבצות זהב לבושה", ראויה לצאת ממנה כהן גדול הלבוש משבצות זהב].

ובביאור הלכה (שם ד"ה ודע) הובאו דברי החתם סופר בתשובות (אורח חיים סימן ל"ו) שבזמנינו שנתפשט המנהג על פי הזוהר, איסור גמור הוא, ויש לחוש לרביצת האלה האמור בזוהר הנ"ל.

עוד כתב שם:

כי בעון זה גורמת שיהיו בניה עניים, ויהיו בזויים ונבזים בין הבריות, וכל בית שאין בה צניעות.

[ובספר יסוד יוסף מזהיר שאף לא יכניס בביתו נשים אחרות שאינן הולכות במלבושי צניעות, כי הן מגרשות השכינה המשרה קדושתו בבתי ישראל אם הם נקיים מחטא ועון, ובפרט מי שיש לו עבדים ושפחות, יתן השגחתו שלא יהיה זנות מצוי בביתו חס ושלום, כי בית ישראל צריך להיות בו קדושה ונקי מכל חטא, ועיין עוד שם.]

- שם לילית מצויה והורגת לילדים קטנים, חס ושלום, כמבואר בפרקים הקודמים.

[ראה לעיל פרק כ"ד (ד"ה מאן): בהוא דירה רוח מסאבא שריא ביה ואזיק מאן דאשכח ביה, וכ"כ בפרק כ"ח (סוף ד"ה אולו): בהוא ביתא... אתנוזיק ביה בר נש... ומינייהו אמרי רוחא דביתא. ובריש פרק נ"ו זה לשונו: היא לילית הרשעה... והיא דרה שם באותו הבית, והיא הורגת להילדים קטנים, ובאותו הבית... עניות מצויה שם.]

מעשה נורא מהצדיק הקדוש רבי אליהו הכהן בעל שבת מוסר
שהיה דורש תוכחה בכל שבת, ופעם אחת קרה מקרה וישן, ואיך עשה תשובה על זה

רבינו אליהו הכהן בעל שבת מוסר היה דורש בכל שבת קודש בבית הכנסת הקבוע שלו, ופעם קרה מקרה ונשאר ישן, ובני ביתו לא רצו להפריעו משנתו, ובינתיים הקהל היו מחכים לו ועבר זמן הדרשה, וכשהקיץ משנתו כבר היה מאוחר, ויצטער מאד, והיה מתבונן ומחפש עצה איך להשלים את המצוה, ובמוצאי שבת אחר ההבדלה לקח קולמוס בידו והחל לכתוב זכויותיהם של

כיסוי וגם לילך בזרועות מגולות וחלקותיהן עשויות בלא בתי זרועות, ועוד חלק גדול מלבושיהן כנגד הלב וכהאי גוונא, הכל מגולה כדי שבכל מקום שיביט שם האיש יהי נגד הערוה. וממילא כל הברכות שמברך האיש בביתו או כשהוא מתפלל

ישראל שמקיימים ביום שבת קודש משעה שקמים משנתם עד מוצאי שבת קודש, ועבר עליו כל הלילה, וכשגמר כבר האיר היום, ויקח את כל מה שכתב וישם בכיסו והלך להתפלל, וכידוע שהוא היה מתאחר הרבה בבית הכנסת אחר התפלה, וכאשר יצא מבית הכנסת ללכת לביתו ראה לוויה אחת גדולה ושמע שהיו מספידים את הנפטר בשבחים גדולים, והמספיד היה אדם ירא חטא, אז אמר בלבו שבודאי שהאדם הזה הוא צדיק, ויוציא מחיקו את כל מה שכתב בלילה והכניס בתוך כפו של המת וקברו את המת יחד עם הכתב.

והנה בלילה בא איש אחד אצל רבינו אליהו הכהן זכרונו לברכה ויעירהו משנתו, והאיש הזה היה פניו כלפידי אש, ואמר לו שהוא המת שהספידוהו היום, ושבידו מסר את הכתבים שכתב במוצאי שבת קודש, וכאשר עלתה נשמתו למעלה והכניסוהו בבית דין העליון, היה הכל חושך בעדו, כי ראה לפניו אלפים משחיתים שרצו לחטפו ולקרעו לגזרים, ורק שמש בית דין העליון היה מגרשם באמרו לא תגעו בו עד שיתברר דינו, וכשנכנס לתוך בית דין העליון היה שם שולחן גדול והיו יושבים סביבו ישישים, ושאלו ממנו מה זה בידך? ואמר להם איני יודע, חכם אחד הכניס את זה בתוך כפי.

וכשפתחו לראות מה כתוב בו, נתמלא האולם אש גדול, ואמרו זה כתיבת הצדיק רבי אליהו הכהן המזכה את הרבים, וראו שכל המכתב מדבר רק זכותם של ישראל ושמחו שמחה גדולה כל הישישים וכל הפמליא של מעלה ואמרו לו: מאחר שזכית להיות שלוחו של הצדיק הזה פטור אתה לתת דין וחשבון לפנינו, כי שלוחי מצוה אינם נוזקים, ובת קול יצאה והכריזה פתחו לו שערי צדק, ואני נמצא כעת בגן עדן בזכותך, והבאתי לך בשורה טובה זו שתתחזק ותתאמץ בכל כוחך בשבת ולדרוש מעשה זה ברבים, עד כאן המעשה.

בביתו נגד אשתו או בתו הגדולה הם כנגד ערוה. וידוע שבכל ברכה יש בה שם הקודש, ואם כן כשם שהמברך כהוגן ממשיך על עצמו ברכה, כמו שכתוב "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך", כן הדבר להיפך חס ושלוש, אם מברך נגד הערוה ממשיך חס ושלוש עניות על עצמו. כדאיתא בנדרים^ט בכל מקום שהזכרת השם (שלא כהוגן) מצויה שם עניות מצויה.

אחרי מאה ועשרים שנה ימצאו עשרות אלפים ברכות ושמות הקדושים שאמר לבטלה

והנה ידוע דסוף האדם, אף אם יחיי אלף שנים, הוא מוכרח להשיב נשמתו אל האלקים ולתת דין וחשבון על מעשיו ועל דבוריו. ואזי ימצאו אלפי אלפים ברכות ושמות הקדושים שלא היה עליהם קדושה ולא עלו למעלה כלל, ועל הכל יתבעו ממנו בשעת הדין. וגדולה מזה מצינו בחכמינו זכרונם לברכה על הפסוק, ומגיד לאדם מה שיחו, אפילו שיחה קלה מגידין לו לאדם בשעת הדין, כלל הדבר ה"מאדע" הגרועה הזו מביאה לאדם לידי הרהורים רעים ולפעמים גם לזרע לבטלה^י חס ושלוש (ומסכן בזה בניו הקטנים כמו שכתב הגאון יעב"ץ בסידורו) וכמעט על ידי ה"מאדע" הגרועה הזו מבטלים בידיים מאמרו של הקדוש ברוך הוא, שאמר והי מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר.

והנה ידוע לכל, כשפרצה תבערה בכרם המלך והלהב גדול מאד, הכרוז יוצא מגדולי המלך לאנשי העיר: התחזקו, התחזקו כולכם לכבות האש באיזו עצה שתוכלו, כי

ט) דף ח'.

י) ועיין שם בר"ן ורא"ש.

יא) ועיין עוד בספר הזה פרקים מיוחדים על עניני שמירת עיניים ועוד.

כרם המלך בוער באש, ואם תתעצלו בדבר תדעו כי בנפשכם הוא חס ושלוס, ומורדים תקראו, כי אינכם חוששים לכבודו, ואם תתחזקו כראוי ותכבו האש יקבל כל אחד שכרו ורוב כבוד לפי ערך התחזקותו. כן הדבר בעניינינו, כי הנה ידוע שכל ישראל נקראים כרם ה', כמו שכתוב³ "כי כרם ה' בית ישראל" ובעונותינו תבערה גדולה נפלה בכמו בכמה מקומות על ידי ה"מאדע" הגרוע הזו, כי מתגבר כח הטומאה מאד על ידי זה, כמאמרם זכרונם לברכה על הפסוק "ונשמרת מכל דבר רע", אזהרה שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה, וממילא נפסקה ההשפעה והברכה מכל אחד ואחד בעסקיו, ונסבבו על ידי זה כל הצרות הרעות כמו שכתבו בספרים הקדושים³ על כן החוב מוטל על כל איש ואיש לכבות

(יב) ישעי' ו'.

יג) והנה אף שאנו צועקים אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו, השטן מתחכם ליטול מישראל כוח קדושתם. ומה עשה, גירה יצרא דתאווה בנפשם שילכו הבנות כעין ערומות כדי שבכל מקום שיביט שם האדם יהי' כנגד ערוה. וזה היה עצת בלעם הרשע שהסית את בנות מואב לילך ערומות כדי להחטיא את ישראל, וכמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (בכורות דף ח') על הפסוק "ותקראנה לעם לזבחי אלהיהן - ערומות פגעו מהן", והכתוב צווח ואומר "והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר", הרי שתלה הכתוב קדושתנו בזה הענין, ומה שהיה צריך היצר הרע מלפנים לעמול כמה שנים התחכם היום ועושה זאת בזמן קצר.

והנה אף שאין אנו במדרגה גדולה שתהיינה מחשבותינו זכות וטהורות, על כל פנים יהי' האדם זהיר מאד שלא להביא את עצמו לכתחלה לידי הרהורים, וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המביא עצמו לידי הרהורים אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא - על כן מחויב כל איש לתקן בביתו שלא ילכו בני ביתו בזרועות מגולות, וכן כל לבושיהן יהיו עשויות כדין, כדי שלא יביא עצמו לידי הרהור, ואף אם ילעגו עליו אל יחוש לזה,

את האש הנורא הזה ולתקן בביתו שיהיה הכל עשוי כדין ולא יתנהגו בפריצות חס ושלום, ויזכה עבור זה לצאת ממנו בנים ישרים וקדושי עליון. **וביותר החוב על הרבנים ועל כל החרדים לדבר ה' שבכל עיר ועיר לדרוש ברבים מגודל הענין הזה הנוגע לקיומנו ולהצלחתנו בגוף ובנפש בזה ובבא, ויתקיים בזה מאמר הכתוב והיה מחניך קדוש.**

דברי הכותב לכבוד ה' ותורתו ומיצר בצרת עמו ישראל,

ישראל מאיר ברבי ארי' זאב הכהן
בעל המחבר ספר חפץ חיים ומשנה ברורה

בו יבואר גודל גנות העריות וגודל העונש על זה

זה לשון החפץ חיים זצוקללה"ה

בספרו מחנה ישראל.

ואל יתמה הקורא על המחבר בזה, על מה הוא מאריך כל כך בעון החמור הזה, אשר הוא מפורסם לכל ישראל כקטון כגדול, כי מאריכותו נראה שהוא חושד חס ושלום לכלל ישראל בזה, אף אנו נאמר לו כי לא כן הדבר, וכעין זה נמצא כתוב בתורתנו הקדושה בפרשת נצבים בעת שכרת משה רבינו בשם ה' ברית עם ישראל ואמר, "אתם נצבים היום כלכם" וגוי שלא יעלה בלבם האיך הוא חושד חס ושלום לכלל אומה הישראלית אוהבי ה' אלהי השמים והארץ, וכמו שאמר בעצמו בסוף פרשת תבא ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים

וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה מוטב לו לאדם להקרא שוטה כל ימיו ואל יהי' רשע שעה אחת לפני המקום (ועיין שאלות ותשובות חתם סופר סימן פ"א) ובזכות זה יתן ה' לו להיות בניו תלמידי חכמים.

לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה, ופירש רש"י שם כיום הזה ראה והבין מהם שרצונם מאד מעתה להדבק בהקדוש ברוך הוא ובתורתו, ועל אותו היום אמר, "היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך" וגוי' ואחר כך איך עלה בלבו חס ושלום באותו מאמר תו לחשדם עד שיחפצו לסור מאחרי המקום ולעבוד אלהים אחרים וגוי'.

לכך הקדים שתי תשובות לזה, ואמר, אחד "כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים ואת אשר עברנו בקרב הגוים" וכו' "ותראו את שקוציהם" וגוי' "פן יש בכם איש או אשה" וגוי' והכונה כי כל דבר הבל אף אם יתמה האדם בפעם הראשון על המתפתה אחריו וברעיוניו נחשב המתפתה לשוטה גמור עבור זה אם האדם מורגל בו לראותו זמן רב ובפרט אם עושהו הוא רב ומושל עליו לא יהיה זה שוב בעיניו לפלא ולתמהון כל כך כמו בפעם הראשון כשראה דבר זה, לכך אמר כי מצד שישבנו במצרים זה זמן רב וגם עברנו בקרב הגוים והורגלתם לראות הרבה דבר ההבל הזה, שנית, שאינני חושד לכל האומה הישראלית רק "פן יש בכם איש או אישה" וגוי', ואף אנו נאמר בעניננו, כי איש הישראלי בזמן שהוא בעירו אצל שאר חביריו ישראל אין צריך להרבה מוסר בזה, אבל כשהוא הולך זמן רב בין הרבה כתות אנשים ויש מהם שטופי זימה ובפרט כשהוא רווק בימי בחרותו פן יש מי אשר יפתה לבו חס ושלום לילך אחר חברת הרשעים ויתיר לנפשו לאמור "שלום יהיה לי כי בשררות לבי אלך", לכך אנו צריכין להעריך את גודל העוון וגודל העונש שיש עבור זה בזה ובבא, ואחר כך נעריך לפני הקורא את גודל השכר של איש הישראלי השומר עצמו מזה בעולם הבא וגם בעולם הזה.

כל מי שלחוט אחרי בולמוס של עריות מאבד את נפשו וטורדו מחיי העולם הבא

ואען ואומר, מה גדול העון שנפלו מישראל כ"ד אלף בשטים, והסיבה היה על ידי עוון זנות⁷. ואין לך שבט מישראל

(ד) מעשה בדבר נורא שפקד את עם ישראל בעוון חטא העריות

ביום שנפטר הרמ"א, הכריזו בכל העיר: "כל איש היודע דבר מרבינו או שמע מאנשים נאמנים, אל יעלים ויסתיר את זה, אלא יבוא לבית ההספד ויספר".

באו לשם שני אנשים חכמים וחסידיים ואמרו: "כל זמן שרבינו היה בחיים חיותו, לא היתה לנו רשות לגלות הדבר הזה, כי גור עלינו רבינו וזכר צדיק וקדוש לברכה להסתיר את הדבר לבלי לגלותו לשום אדם. אך עתה, כאשר גזרו בחרם, וכן בשביל כבודו, מוכרחים אנו לספר את אשר ראו עינינו. מעשה שהיה דבר גדול, רחמנא ליצלן, בקראקא, אשר מתו אנשים, נשים וטף הרבה, הצטער על זה רבינו מאד. והנה ביום אחד ציוה רבינו שלא לקבור את המתים שימותו, אלא להניחם עד הלילה בפרוודור של בית הכנסת הגדול, וכן עשו. ויבוא רבינו לאותו מקום ששמו בו את המתים, ויבקש להעביר לפניו כל המתים, כדי שיראה אותם פנים בפנים, וכן עשו. אחרי שראה רבינו את כל המתים, ציוה לקברם בלילה ההוא. רק איש אחד שהיה מלמד, ציוה לשמרו שם עד מחר. למחרת ציוה רבינו לקשור את רגליו בשני זנבות סוסים ולסחבו בכל רחובות העיר, וכן עשו. ואחר כך, ציוה לתת לו מקום מהודר בבית העלמין ולקברו בכבוד כראוי, ואחרי זה שככה מגפת הדבר ונעצרה, והיתה הרוחה".

אנשי העיר ענו ואמרו שהם זוכרים את הדבר הזה היטב, ואז המשיכו האנשים בדבריהם: "עתה נגיד לכם פשר דבר. האיש הזה המת, אשר ציוה רבינו לסחבו בכל העיר ולעשות לו בזיון כזה, בא באותו לילה לרבינו ושאל: 'למה כבודו עשה לי בזיונות כאלו? הלא בית דין של מעלה עיינו בדיני ולא מצאו בי עוון כזה שאצטרך לסבול בזיונות כה גדולים. ועתה יאמר כבודו מה

שלא העמיד מלך או שופט חוץ משבט שמעון שלא העמיד מלך ולא שופט בשביל החטא שעשה זמרי בשטים עם המדינית, ללמדך כמה קשה הזנות, כיצד עתניאל משבט יהודה, אהוד משבט בנימין, דבורה וברק מהר אפרים ומקדש נפתלי, גדעון משבט מנשה, ואבימלך בנו אחריו, תולע בן פועה משבט יששכר, יאיר משבט מנשה, וכן יפתח מיושבי גלעד, אבצן מבית לחם יהודה, אלון משבט זבולון, עבדון בן הלל משבט אפרים שמשון משבט דן, עלי ושמואל משבט לוי. מבנימין יצאו מלכים ומיהודה, ומאפרים ומנשה ירבעם ויהוא בן נמשי, אבל שמעון לא העמיד מלך ולא שופט בשביל הזנות של זמרי. וכן המדה הזאת נוהגת בכל איש ואיש מגרע בזה לכל דורותיו הבאים אחריו כדלקמן, ולא עוד אלא כל מי שהוא להוט אחר בולמוס של עריות סוף שהוא מאבד את נפשו וטורדה מחיי עולם הבא שנאמר "נואף אשה חסר לב משחית נפשו הוא יעשנה".

חטאתי, כי בגלל מה שעשה לי רבינו, מעכבים אותי מלהכנס בגן עדן.

- ויען לו רבינו: 'כי אותך ראיתי ישר לפני שתוכל לסבול בזיון כזה לכפר על העיר, כי לא ראיתי בכל האנשים איש ישר כמוך. וגם למען תבוא ותגיד את סיבת הדבר בעיר, רחמנא לצלן, כי העלימו ממני מן השמים ולא גילו לי סיבת העונש הכבד הזה, אבל בך לא ראיתי חלילה שום דבר רע'.

ואמר הנפטר: 'אם תרצו לדעת את סיבת העונש, בואו אתי ואראה לכם את העוון אשר נעשה בעיר'. ואז קרא רבינו אותנו ואמר: 'בואו אתי!' והלכנו אתו עד בואנו חוץ לעיר במערה אחת, ושם היה איש אחד מעשירי העיר שזנה עם שתי נשים אשר שתיהן נשואות לאנשים מאנשי העיר, ואת זה ראינו בעינינו. ומיד נתן רבינו עיניו בו ועשהו גל של עצמות, ולזאת שכך הדבר מעל העיר".

קשה עונשן של עריות שכך אמרו חכמינו זכרונם לברכה **כל זמן שיש פרוצין בעריות השכינה מסתלקת מביניהן** שנאמר "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך", ולא די שהוא מאבד בעוון זה לעצמו אלא שעל ידי זה נלקים גם הטובים, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה **כל מקום שאתה מוצא זנות אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים.**

דבר קשה היא הזנות ושנאווי מאד בעיני המקום ומגרע בזה לכל דורותיו הבאים אחריו כענין שנאמר "בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב" וגומר, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה^{טו} (סנהדרין דף פ"ב) בגדה יהודה זו עבודת אלילים, וכן הוא אומר כולכם בגדתם כי בית ישראל נאום ה' וגו' "ותועבה נעשתה בישראל, ובירושלים" - זו משכב זכור, וכן הוא אומר "ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא, כי חלל יהודה קדש ה'" - זו זונה, וכן הוא אומר "לא יהיה קדש וגו', ובעל בת אל נכר" - זו הנכרית, וכתוב בתרי"י "יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאלהי יעקב ומגיש מנחה לה' צבאות". אם תלמיד חכם הוא^{טז} לא יהיה לו ער בתלמידים, ואם כהן גדול הוא לא יהי לו בן מגיש מנחה לה'^{יז}, וכעין זה אמרו גם כן^{יח} (ביומא פ"ז) אוי להם

(טו) ילקוט מלאכי תקפט, כל הדרש.

(טז) ולא נתפרש מה דינו של אדם שאינו תלמיד חכם ואינו כהן. ונראה מן הכתוב כי עונשו כרת ("יכרת ה'") וכבר דנו האחרונים בבעיה זו, אם יש כרת מדברי סופרים (ראה רמב"ם, שו"ע אבן העזר, עשרה מאמרות לרמ"ע).

(יז) עוד איתא שם סנהדרין (פ"ב ע"א) אמר רבי חייא בר אבויה: כל הבא על הנכרית כאילו מתחתן בעבודה זרה, דכתיב "ובעל בת אל נכר" וכי בת יש לו לאל נכר? אלא: זה הבא עלהנכרית שהיא קשורה ודבוקה באל זר.

לרשעים, לא דיין שמחייבים עצמן אלא שמחייבים גם לבניהם ולבני בניהם וכי' [עד סוף כל הדורות]. עיין שם.

עוד אמרו חכמינו זכרונם לברכה על הכל הקדוש ברוך הוא מוותר (רוצה לומר שכובש אפו שלא להביא כליה לעולם) חוץ מן הזימה ממה שכתוב "ויראו בני אלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו", וכתוב "וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויאמר ה' אמחה את האדם". שני חכמים באגדה הנואף והנואפת עוברין על עשרת הדברות.

על אנכי כיצד: שכל מי שהוא בא על הערוה כאלו כופר בהקדוש ברוך הוא שנאמר "כחשו בה' ויאמרו לא הוא ולא תבא עלינו רעה".

"לא יהי' לך אלהים אחרים על פני כי אנכי ה' אלהיך אל קנא", שני פעמים שהוא מקנא להקדוש ברוך הוא ולבעלה וכן הוא אומר כי מנחת קנאות שהן שתי קנאות.

לא תשא: נואף עם האשה ונשבע לשקר.

כבד את אביך; שהולד הנולד מן הערוה עומד ומכבד מי שאינו אביו ומכה ומקלל למי שהוא אביו כסבור שאינו אביו.

לא תרצח: שהנואף נכנס על מנת שאם יתפס להרוג או ליהרג.

לא תנאף: שהרי הוא נואף.

לא תגנוב: כמו מים גנובים ימתקו וגו'.

(יח) (מלאכי ב, יב) כוונתו: אם תלמיד חכם הוא - לא יהי' לו ער כלומר אדם שיוכל להיות אומר ודורש בחכמים שיתייחסו אליו ועונה בתלמידים שיוכל ללמוד ולענות תשובה לשואלים.

לא תענה ברעך עד שקר : שהוא נואף עם אשת חבירו והיא אומרת לבעלה ממך אני מעוברת.

לא תחמוד אשת רעך וגו' : שכל מי שהוא חומד אשת חבירו ונואפה חומד כל ממון של חבירו, כיצד, שהוא נואף עמה והולך והיא יולדת ממנו וסבר בעלה שהוא בנו בא להיפטר מן העולם עושה דייתיקי ומורישו בכל אשר לו, ואינו יודע שאינו ממנו, ונמצא חומד כל אשר לחבירו.

זכור את יום השבת כיצד : שהרבה פעמים כהן יש לו כהנת ישראל נכנס עליה והיא יולדת ישראל וסבור שהוא בנו של כהן ועמד אותו התינוק וגדל ומשמש בבית המקדש בשבת ואינו אלא ישראל ונמצא חילל השבת.

מעשה נורא ברשע שחמד אשת שכנו ואחר כך עבר על כל עשרת הדברות

ומעשה ברשע אחד שחמד אשת שכנו שהיא הייתה יפת תואר וטובת שכל ודבר עמה פעמים רבות והייתה ממאנת לו לפי שאשת איש הייתה, פעם אחת הלך בעלה למקום אחד וערב שבת קדוש היה עמד אותו הרשע וחתר את הבית בליל שבת ואנסה ושכב עמה ואחר כך הרגה כדי שלא תזעק ותגיד את קלונו וגנב על מה שבבית והלך לו, הרי עבר על זכור את יום השבת ועל לא תנאף ולא תרצח ולא תגנוב ולא תחמוד, למחר באו השכנים וראו את המחותרת נכנסו לבית ומצאו את האשה כשהיא נהרגת, אמרו מי עשה זאת לא עשה אלא פלוני שכנו, קראוהו ואמרו לו למה עשית זאת, אמר להן אני נשבע לכם שלא עשיתי, נכנס לבית הכנסת ונשבע להם ועבר על לא תשא, מה עשה שכר את העדים של שקר ויעידו על אחד משכניה הרעים שהוא עשה ועבר על לא תענה וגו' פשטו את הדבר ויודע שהוא עשה כל המעשה ונתיירא שלא יהרגוהו וברח לו ועבר על כבד את אביך ואת אמך, הרי שעבר על עשרת

הדברות, מה גרם לו שחמד את העריות ללמדך שמצווה גוררת מצווה ועבירה גוררת עבירה.

וכן כל העריות עונשן חמור עד מאד שכן אחר כולן כתיב ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם, והזהיר גם על ידי נביאיו כמו דכתיב "כי חילל יהודה קודש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר וכתיב בתריה יכרת ה' לאיש אשר יעשנה" וגו'.

וזה לשון ספר מעלת המדות, בני השמרו עצמכם מן העריות מפני שנפש האדם מתפתה אחריהן וכל מי שהוא מתפתה אחריהן סופו נטרד מן העולם הבא, מפני שהוא מן המצות החמורות שבתורה, תדע שכן היא שהתורה ריבתה על העריות שמירה לפניהן ושמירה לאחריהן לומר שיהא אדם נזהר ונשמר מהן ביותר, שמירה לפניהן, דכתיב "ושמרתם את חקותי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבות האלה האזרח והגר הגר בתוכם", שתי שמירות הללו שמירה לאיש, ושמירה לאשה, שמירה מאשתו^ט ושמירה מאשה אחרת, שמירה בעינים ושמירה בלב, שמירה בשפתים ושמירה במעשה, שמתוך שאדם נותן לבו להסתכל באשה הרי לבו מתאוה לה והוא כרוך אחריה, ומתוך שהאדם מרבה שיחה עמה בשחוק וקלות ראש סוף שהוא בא לידי הרגל עבירה, לפיכך ריבתה עליה התורה שמירות הרבה, וזהו "ושמרתם את חקותי" - עשו משמרת למשמרתי כגון שניות לעריות שהן מדברי סופרים, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה שלא תאמר כל מי שנואף בגופו בלבד נקרא נואף שאפילו הנואף בעיניו נקרא נואף שנאמר "ועין נואף שמרה נשף וגו'", וכן הוא אומר "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם", הרי כבר למדנו שכל מי שתר העבירה בלבו ובעיניו נקרא זונה, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה אל תרבה שיחה עם

האשה שסופך בא לידי נאוף, וכל הצופה בנשים סופו שהוא בא לידי עבירה.

בני בואו וראו כמה האישה זונה קשה שהיא מרה מן המות כענין שנאמר "ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה - "מצודים" בעולם הזה ו"חרמים" לעולם הבא.

צאו וראו מה שכתוב באשה המנאפת שתופסת את האדם בחלקת לשונה ורכות שפתיה כענין שנאמר "כי נפת תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה" - אלו שפתי זונה שהן מתוקין כנופת להטעות את הבריות. מה כתיב בתריה "ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות" שכפי עריבותה של עבירה תהיה מרירותה, ולא עוד אלא שמביאתו לידי מיתה שנאמר "כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה".

ואמרו חכמינו זכרונם לברכה באגדה מאי דכתיב ואחריתה וגו' חדה כחרב פיות, מה החרב הזה אוכלת משני צדדיה, כן הזונה מאבדת חייו של האדם מן העולם הזה ומן העולם הבא, וכן הוא אומר רגליה יורדות מות היינו בעולם הזה שאול צעדיה יתמוכו לעולם הבא. אבל כל מי שבא דבר עבירה לידי ופירש ממנה מאהבת השם לא מפני יראת אנשים זוכה ועולה לגדולה, תדע שכן הוא שלא עלה יוסף לגדולה אלא בשביל שפירש מן אדונתו אשת פוטיפר, ונדבר בזה עוד לקמן את גודל שכרו.

הפורש מן העריות^ב

בפרט זה יבואר גודל גודל שכר האדם ששומר עצמו בחייו מזה הענין, כל מי שהוא גדור מן העריות ופורש מהן

(ב) נעתק מספר מחנה ישראל לבעל החפץ חיים זצ"ל פרק י"ט

נקרא קדוש לה' כמו שכתוב דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו ופירש רש"י (והוא מהתורת כהנים) הוּו פרושין מן העריות ומן העבירות^{כג}, שכל מקום

(כא) ליקוטי הלכות, עצות וסגולות, התעוררות והתחזקות להיות פרושים מן העריות ומן העבירות.

(א) כדרך שזמירות ושירות באופן כשר גורמים להאדם לידבק בהשי"ת, כמו כן זמירות ותשבחות אסורות רחמנא ליצלן מנתקים את הנשמה משורש החיים. (ראשית חכמה שער אהבה פ"י, ועיין עוד ברוקח ריש ספרו, פירוש המשניות להרמב"ם אבות פ"א, ברכי יוסף או"ח סימן תק"ס, ושאר אחרונים).

(ב) רבי מתיא בן חרש היה יושב ועוסק בתורה בבית המדרש ופניו האירו כפני מלאכי השרת, משום שלא ראה אשה מימיו. (מדרש אבכיר).

(ג) מה שאמרו ז"ל אסור לאדם לקדש אשה עד שיראנה (קידושין מא.), הכוונה ראייה בעלמא ולא הסתכלות יתירה. (אהבת איתן, פי' על עין יעקב, ב"ב ט"ז).

(ד) כדרך שהסתכלות על דברים קדושים מקדש את העינים, כמו כן להיפך, הסתכלות בדברים האסורים מקלקל את העינים. (קב הישר פרק ב', יסוד יוסף פרק ב').

(ה) אסור להסתכל בנשים, בין ישראלית, בין נכרית, ואף במלבושיהן ובמטתן וכדומה. (ראשית חכמה שער הקדושה, בית אהרן סדה"י להגה"ק ר"א מקארלין זצ"ל).

(ו) אם נזדמן לאדם בשוגג להסתכל על אשה או בשאר דברים אסורים או מחשבות רעות, ינדר תיכף לצדקה. (אגרא דפרקא סי' ד"ק).

(ז) סגולה ליפטר ממחשבות רעות רחמנא ליצלן, ללמוד מסכת מכות שהוא בגימטריא "הרהורים". (דבש לפי, מערכת ה').

(ח) לגרש את היצר הרע יאמר האדם פסוק "יגער ה' בך השטן". (עי' קידושין פא.).

(ט) האשה צריכה להתנהג בצניעות וליזהר ולהתרחק מאנשים כל מה דאפשר. (של"ה, שער האותיות, צניעות).

י) התורה מזהירה אותנו להיות מופרש ומובדל מהמון העם שמלכלכים נשמותיהם במותרות. (עי' רמב"ן, ריש פרשת קדושים).

יא) השומר עיניו יחיו בניו ויגדלם בלי צער ויציל אותם על ידי זה מכל מקרי הזמן ח"ו. (אמרי קדוש - סטרעליסק).

יב) צדיקים שיש צלם אלקים על פניהם, נוהרים לשובב פניהם מראיות אסורות ומדברים עם הנשים כשעיניהם סגורות. (אלשיך פ' נ"ח).

יג) השומר לבו ועיניו אינו משכח תלמודו. (שערי הטהרה).

יד) בדורותינו אלו צריכים לרחק את הבנים ולשמרם מכל דבר המביא לידי הרהור עבירה. (ראשית חכמה, מקור מים חיים).

טו) אשה שמתנהגת בצניעות אף בביתה מכפרת על עבירות בני ביתה כמו המזבח. (מדרש תנחומא, וישלח).

טז) כל כבודה בת מלך פנימה, אשה שאינה מסתובבת בשוקים וברחובות אלא נמצאת תמיד בביתה, יהיו לה בנים מצויינים בכל מקצועות התורה. (תנא דבי אליהו פרק ח"י).

יז) גם הצואר צריך להיות מכוסה רגיל. (יערות דבש דרוש י"ב, ועי' סידור יעב"ץ, ובספר מחניך קדוש).

יז*) בעונותינו הרבים אף המדקדקים אין נוהרים כל כך שצואר האשה יהיה מכוסה, והסיבה לכך, כי הבגדים שקונים בחניות אינם מכוסים כל צרכם, והבגדים שתופרים לעצמם הם לפי מדות ודעות הגוים רחמנא ליצלן.

יח) אסור להסתכל בתמונות של נשים. (עיון יעקב תענית ו', ספר מחזה עינים, טהרת ישראל שע"ט אות ל"ד, קדושים תהיו).

יט) אסור להסתכל במראה שרואים שם נשים. (נחלת בנימין כו, שער אברהם סימן מ"ו, מערכי לב סי' ג, צפנת פענח סי' יג, באר משה ח"ג סי' קנ"ד).

כ) כדרך שצריך האדם להתרחק מגאווה עד קצה השני, כמו כן צריך להתרחק מנשים. (אפי זוטרא סק"א, יפל"ל ח"ה אות א').

כא) האשה צריכה להתרחק מן האנשים כמו שהאיש צריך להתרחק מהנשים. (יפל"ל שם).

שכר יתרו - פרק י"ז ועונש כה

שאתה מוצא בו גדר ערוה, אתה מוצא בו קדושה, והוא ממשיך על עצמו על ידי זה הקדושה מלמעלה כדאמרינן²² תנו רבנן והתקדשתם והייתם קדושים אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה, מעט, מקדשין אותו הרבה, בעולם הזה מקדשין אותו לעולם הבא.

ובאמת כמה צריך האיש הישראלי להתקדש במעשיו ובפעולותיו אחרי שאנחנו נקראים על שמו של

(כב) צריך האיש להתרחק מכל דבר שהגוף נהנה ממנו ומכל דבר המביא לידי הרהור. (כלבו סוף סימן ס"ו, שו"ת ברכה סימן כ"א).

(כג) כתב רבינו יונה דהמסתכל על הנשים ההרי הוא מומר לעבירה אחת. (שע"ת שער א' אות ה' ח', עבודת הקודש, יוסף בסדר אות א', שו"ת ברכה ה"ע סימן כ"א).

(כד) לא על בגדי הנשים בלבד אסור להסתכל, אלא גם על תכשיטיהם. (חכמת אדם כלל קכ"ה, סעי' ג').

(כה) כשאדם הולך ברחובות צריך להוריד את עיניו ככל מה דאפשר. (אגרות משה, או"ח סי' מ').

(כו) אם מתכוין בפירוש ליהנות מקול אשה, עובר באיסור. (חכמת אדם כלל ד', ס"ה).

(כז) סגולה לתינוק נגד עין הרע ר"ל, יעשה "ה" ממכסף או שאר מתכות, ויתלנה על צואר התינוק. (חוסן ישועות סימן ל"ג, אות כ"א).

(כח) תינוק שאין לימודו עולה יפה, יאמר התפלה של שלמה המלך ע"ה, "אנא ד' אלקי ואלקי אבותי, קל רחום אשר בדברך עשית את כל המעשים, ואת האדם כוננת בתפלתך, למשול בכל נפש חי' אשר עשית, לשפוט תבל בצדק ולדון בישרת לב, תן לי חכמה היושבת לפני כסאך, כי בה יכונן ארחות יושבי תבל, וילמדו בני אדם לעשות הטוב בעיניך, ויהיו נושעים בחכמה". (שם סימן כ"ז, אות ד').

(כב) יומא דף ל"ח.

הקדוש ברוך הוא שהוא קדוש בכל מיני קדושות, וכדאיתא בתנחומא על הפסוק קדושים תהיו וזה לשונו:

קדושים תהיו כי קדוש אני

לפי שהדבקתי אתכם למתני שנאמר "כי כאשר ידבק האזור על מתני איש" וגוי לפיכך קדושים תהיו כי קדוש אני, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל הואיל ונתקדשתם לשמי עד שלא בראתי העולם היו קדושים כמו שאני קדוש וכו' עיין שם. ובפרט מי שבא חס ושלום דבר עבירה לידו וניצול ממנה כמה זכותו גדול, כדאמרין בקידושין (ל"ט) רבי חנינא בר פפי תבעתו ההיא מטרוניתא לזנות, וכשראה שאין לו מקום להנצל ממנה ערק ונטמן כל הלילה בהוא מרחץ שהיה מצוי בו מזיקין הרבה דכי הוו עיילין ביה אפילו בשנים וביום היו נזוקין ולמחר אמרו ליה רבנן מאן נטרך א"ל שני נושאי קיסר שמרוני כל הלילה (פירוש מלאכי השרת נדמו לו כנושאי קיסר, ועל שם הכתוב "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך" וגוי ומה שנדמו לו כנושאי קיסר להורות שבמצווה זו נעשה מרכבה כביכול להקדושה העליונה) אמרו ליה שמא דבר ערוה בא לידך וניצלת הימנה דתנינא, כל הבא דבר ערוה לידו וניצול הימנה עושין לו נס.

מסירת נפש לא לעבור על איסור עריות

גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו כגון רבי צדוק וחבירו ורבי צדוק תבעתיה ההיא מטרוניתא (ואשה חשובה היתה שאין יכול ליפטר ממנה ומסור בידה להרגו, רש"י שם) אמר לה חלש לי ליבא ולא מצינא איכא מידי למיכל אמרה ליה איכא דבר טמא אמר מאי נפקא מינה דעביד הא אכיל הא. (ופירש"י מאי נפקא מינה דהאי מילתא דלא נזדמן לי אלא מאכל טמא יש לי ללמוד מכאן דעביד האי הבועל ארמית ראוי למאכל טמא) הסיקה התנור לצלות שם המאכל

טמא וסליק רבי צדוק ויתב בגויה אמרה ליה מאי האי אמר לה דעביד הא נפל בהא (רוצה לומר באור של גיהנם) אמרה ליה אי ידעי כולי האי לא צערתך.

רב כהנא הוה קמזבין דיקולי (סלים שנשים נותנות שם פלכיהן) תבעתיה ההיא מטרוניתא אמר לה, איזיל איקשיט נפשאי סליק וקא נפיל מאיגרא לארעא אתא אליהו קבליה אמר ליה אטרחתן ארבע מאות פרסי (שהייתי במקום אחר רחוק ד' מאות פרסה. רש"י) וכו' עיין שם.

מכל זה יש לו לאדם ללמוד כמה צריך האדם להתגבר על יצרו ואפילו להסתכן בעצמו ליפול מאיגרא לארעא, או להכנס בתנור של אש ולא לעשות עבירה זו חס ושלוש, כי באמת האש שלמעלה יהיה חזק הרבה והרבה יותר מהאש שלנו כי אפילו במדור הראשון של גיהנם כבר גדול כחו עד ששים פעמים משלנו, וכל מדור ומדור נתגדל האש יותר ויותר עד ששים פעמים כידוע, ולבד זה הרבה מיני בזיונות וכלימות קודם שבא להגיהנם שהולכין אחריו המונים המונים של מלאכי חבלה ומכריזין ואומרין דא פלניא דמריד במאריה ולא חס על יקרא דמאריה ווי ליה לעילא ווי ליה לתתא (וכעין זה אמרינן בקידושין מ' כל שלא חש על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם מאי היא אמר ר"י זה העובר עבירה בסתר).

אם הוא מתגבר על יצרו וניצול מן העבירה, זכותו קיימת לכל דורותיו הבאים אחריו

אבל אם הוא מתגבר על יצרו לכבוד קונו וניצול מן העבירה זכותו קיימת לנצח עבור זה אף לכל דורותיו הבאים אחריו, וכדאיתא בספרא רבי יוסי אומר אם אתה רוצה לידע מתן שכרן של צדיקים צא ולמד מאדם הקדמוני שעבר על מצווה אחת ראה כמה מיתות נקנסו עליו לדורותיו ולדורי דורות עד סוף כל הדורות, ומדה טובה מרובה שעל ידי מצווה

אחת מזכה לו ולדורותיו ולדורי דורותיו עד סוף כל הדורות, והקדוש ברוך הוא בעצמו מעיד עליו מלמעלה כי אפילו על סתם רווק הדר בעיר ואינו חוטא איתא בגמרא שהקדוש ברוך הוא מעיד עליו למעלה וכל שכן בזה שבא דבר עבירה לידו.

למה זכה יוסף לכל הגדולה

בא וראה למה זכה יוסף לאותה הגדולה בשביל שכבש יצרו ומסר נפשו כדי לעשות רצון קונו כי היא פתתה אותו בכל יום ויום בכמה מיני פתויים ואיומים, וכדאיתא במדרש שאמרה לו אם לא תשמע לי הריני חובשך בבית האסורים, וענה על זה ה' מתיר אסורים, הריני מעוור עיניך וענה ה' פוקח עיוורים, הריני כופף קומתך, וענה ה' זוקף כפופים, ואפילו בשעה שהיה כבר חבוש בבית האסורים שהיה רואה עצמו שבוי היא היתה נכנסת בכל יום ויום לבית האסורים ותפתתהו ואף על פי כן לא שם יוסף לבו לזה והיה משים בטחונו שהשם יתברך בודאי יעזור לו לבסוף.

שכר הגדול להעומד בניסיון שלא להיכשל בעריות

וכהאי גוונא מצינו בבוועז שאמרו חכמינו זכרונם לברכה שלפי שהיה יצרו מפתתה ואמר לו אתה פנוי והיא פנויה נתגבר על יצרו ונשבע חי ה' שכבי עד הבוקר מה היה לבסוף זכה שיצאו ממנו מלכי בית דוד. ונמצא בספרים הקדושים על הגאון בעל הלבוש שלכך זכה מן השמים לעשות החבורים הנחמדים שלו והם ספרי הלבושים שפעם אחת בימי בחרותו היה לו נסיון גדול שבא אצל דוכסית אחת לסחור סחורה ופתתה אותו לעבירה ולא היה לו שום מקום להמלט ממנה שהיה חצרה סגור אם לא תחת מקום בית הכסא ובזה את עצמו ונס ונמלט דרך אותו מקום הבזוי הנ"ל, והיה לבוש אז בכמה מיני בגדים וימאס וילכלך את כולן ולכך זכה אחר כך מן השמים לחיבור הלבושים.

מי שמתגבר על יצרו בדבר ערוה זוכה ומאיר על ראשו אור מן השמים

עוד נמצא בספרים הקדושים שמי שמתגבר על יצרו בדבר ערוה זוכה ומאיר על ראשו אור מן השמים, ובדורות הראשונים היו רואין זה בעיניהם, וכדאיתא בסנהדרין³⁷ בהא דשלחו ליה למר עוקבא לדזיו ליה כבר בתיה, ופירש רש"י שם שמצא בספר אגדה שנתן עיניו באשה אחת ואשת איש היתה והעלה לבו טינא ונפל בחולי, לימים נצרכה ללוות ומתוך דוחקה נתרצית לו ונתגבר על יצרו ופטרה לשלום ונעשה לו נס ונתרפא מחליו וכשהיה יוצא לשוק היו רואין שאור דלוק על ראשו מן השמים, ועל כיוצא בדברים אלו אמרו חכמינו זכרונם לברכה בכמה מקומות על כמה מעשיות שאירעו בדורותיהם: יש קונה עולמו בשעה אחת.

אם נזדמן לאדם עניין של איסור ונתגבר על יצרו, יזכהו הקדוש ברוך הוא למדרגה רמה בעולם הבא שיהיה לאות ותפארת בתוך ישראל וגם בעולם הזה לו ולכל דורותיו הבאים אחריו שיהיו מגיבורי ישראל

על כן צריך לידע כל איש ואיש בדורותינו אם נזדמן לו איזה ענין של איסור ונתגבר על יצרו לכבוד השם יתברך בודאי יזכהו הקדוש ברוך הוא למדרגה רמה בעולם הבא שיהיה לאות ותפארת בתוך ישראל וגם בעולם הזה לו ולכל דורותיו הבאים אחריו שיהיו מגבורי ישראל (היינו הגבורים האמתים כנגד יצרן וכמאמר התנא איזהו גבור הכובש את יצרו) ויזכו לעשות תמיד הטוב והישר בעיני ה', וכמו שאמר הכתוב "אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד", מה כתיב בתריה, "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך" וגו', וכהאי גוונא איתא במדרש רבה פ' תזריע לענין יהויכין מלך יהודה שנשבע עליו הקדוש

ברוך הוא שיכרת זרעו כמו שנאמר¹² "אם יהיה כניהו בן יהויקים" וגוי ואחרי כן כשתפסו נבוכדנצר והושיבו במאסר לבו ובהמשך הזמן ממילא היה נכרת זרע דוד כי שאר זרע דוד כרת מכבר ובקשו הסנהדרין לרעותה של אשת נבוכדנצר שתבקש אותה שתבקש מנבוכדנצר שיתנו ליהויכין אשתו עמו גם כן בחדרו שם, וכן היה שהרשה לשלשל לו אשתו דרך גג בית האסורים שלו כי נבוכדנצר לא פתח אסיריו ביתה, וכשבא להזקק לה אמרה לו טיפה קטנה של דם ראיתי ותיכף פירש ממנה עד שתספור ימיה ותטבול, ואמר הקדוש ברוך הוא בארצי לא שמרתם תורתי ועכשיו חזרתם מדרככם הרע, ונתמלא הקדוש ברוך הוא רחמים עליו והשאל הקדוש ברוך הוא על שבועתו לפני פמליא של מעלה ונולד אחר כך ליהויכין בן אשר האיר לכל ישראל, ועל ידו נבנה בית שני, והוא זרובבל בן שאלתיאל והוא הוא נחמיה בן חכליה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה. ותחת שאמר עליו הקדוש ברוך הוא מתחלה כי אם יהיה כניהו בן יהויקים חותם על יד ימיני משם אתקנך נאמר עליו לבסוף "ושמתוך כחותם"¹³.

הנד רואה מזה את בירור דברינו שתחת שהאדם מתגבר על יצרו לכבוד השם יתברך בזכות זה יצאו ממנו אנשים המאירים לעולם בתורתם ובצדקתם (והיא מידה במידה דעל ידי עריות נולדו רשעים גמורים ועליהם נאמר "וברותי מכם המורדים והפושעים ביי", כדאיתא בנדרים¹⁴, ובזכות זה ששומר עצמו מלהרבות פושעים ומורדים נגד השם יתברך יתן לו השם יתברך בנים צדיקים וחסידים) ומה מאד ישמח לב האב על ידי זה בזה ובבא כמו שאמר הכתוב "בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני".

(ד) ירמיה כ"ב.

(ה) חגי ב' כ"ג.

(ו) דף כ'.

מעשה נורא מעונש אם ובת שלבשו בגדי פריצות

דע כי יש סוגי עוונות שענשם שתתלבש נפש הנפטר בגוף ותיענש נפשו בלבוש גופו, ולכך, לאחר שנפטר אותו חוטא, מביאים את נפשו בגוף וסובל עונשים משונים. והגוף ההוא אינו גוף כמו של אנשים החיים בעולם הזה, אלא גוף מישאל כדי להיפרע ממנו (כמו שכתבנו לעיל מרבינו חיים ויטאל זכרונו לברכה). ויובנו הדברים על פי המעשה הנורא שכתב בספר "דרכי ה'" ובספר תורת החסידים ועוד, וזה לשונו:

ואספר מעשה נורא שספר לי איש נאמן ולא נחשד לשקר. אשר היה אצל אביו או אולי אצל דודו שהיה דר באיזה ישוב ובא מן הדרך בחברת איזה אנשים ממסחרם ודרכם, ונסעו בעגלה עם סוסים, ועברו דרך השדה, ופתאום שמעו יללה וקול מר צורח בקול גדול: "יהודים, יהודים, בואו ורחמו והושיעו לנו!" ונשאו עיניהם וראו בית אחד עומד בשדה ומשם יוצא הקול, וקפצו כלם מהעגלה, כי חשבו אולי בא אליהם איזה גזלן ורצו להושיע.

האם שורפת את בתה

אבל כשנכנסו לבית, המה ראו ותמהו, כי ראו שם אשה זקנה אחת, ועל הספסל שוכבת אשה צעירה, ושם אש גדול מאד בוער בארץ, ועל האש יורה גדולה, ובתוך היורה הרבה בגדים, והיה מרתיח מאד מגודל האש, עד שהרתיחה עלה למעלה, ולא דברה זו האשה כלום עמהם, רק תחבה ידיה לתוך היורה הרותח ולקחה הבגדים שבשלו והרתיחו שמה מתוך הרתיחה, ונתנה אותם על האשה הצעירה עד ששרפה בשרה, והיא היתה צועקת בקולות גדולות. ככה עשתה כסדר כמעט בכל רגע, והבינו שאין זה עניין אנושי, ורק מהנשמות

הנדחות מעולם התוהו שזה עונשם, רחמנא ליצלן. ונפל פחד גדול ונורא עליהם, ונשמטו אחד לאחד לחוץ.

האם צועקת "רחמו, הושיעו לנו"

וכשראתה האשה הזקנה שהולכים לחוץ, יצאה אחריהם והתחילה עוד הפעם לצעוק בקולות: "רחמו, הושיעו לנו!" ומכח הפחד שנפל עליהם, שכתו שיש להם סוסים ועגלה, וברחו ורצו עד הכפר באימה גדולה, ונפלו שם לארץ ושכבו חלשים כמה שבועות, רחמנא ליצלן. ואחר כך נזכרו שאין שם בזה השדה ולא היה מעולם שום בית עומד שם.

אחר הפטירה יתהפכו האבות והאמהות לאכזרים גדולים, וידונו בניהם בכל מיני אכזריות שבעולם.

וכנראה שהצעירה היתה בתה של הזקנה, שלא גדלה אותה על דרכי הצניעות, וזה היה עונשם - שאמה בעצמה שרפה אותה. וככה יהא בתוקף עוז ביתר שאת לאלו הנשים השחוצות ולמגדלי בניהם בחציפות, ושורפות נשמות בניהם ובנותיהם בחמלה שחומלות עליהם. אבל שם לאחר הפטירה יתהפכו לאכזרים גדולים עליהם, והאבות והאמהות בעצמם ידונו בניהם בכל מיני אכזריות שבעולם. ומצווה גדולה לכל אחד לקרא זאת ולפרש ולספר זאת לנשי זמנינו, למען יכירו וידעו שיש בורא עולם ואינו מוותר כלום וכלום. עד כאן.

אם מעולם העליון שהענישה את בתה שסירבה ללבוש בגדי צניעות

פעם אחת¹² עלתה בחורה לאַטְאָבְאָס ונאלצה לעמוד בזמן הנסיעה, כיון שמקומות הישיבה היו תפוסים, ולידה

(כו) מובא בספר "דרכי ה'" פרק ה', והמעשה ידוע ומובא בעוד כמה ספרים.

שכר - יתרו - פרק י"ז ועונש לג

עמד אדם חרדי וירא שמים. לאחר מספר דקות שאלה את אותו אדם: הגד לי, בבקשה, מה השעה אצלך? ענה לה הלה: לשם מה צריכה את לדעת את השעה? הרי אני רואה שאת לבושה במלבושים לא צנועים, האם כדי ללכת לקולנוע או לבלות זמןך לבטלה?

ענתה הבחורה: אספר לך מה שקורה אתי - אמנם אתה רואה אותי בלי שרוולים ובבגדים לא צנועים - זה נכון, אבל אני מבית מאוד דתי. אמי נפטרה לפני זמן קצר. והנה, כל לילה רואה אני בחלומי את אמי עומדת לידי ואומרת לי: "לאה, לאה, אני מבקשת ממך ללכת בצניעות וללבוש בגדים צנועים, ואם לא תשמעי בקולי, אבוא לקחת אותך אליי", והחלום חזר על עצמו פעמים רבות ואני לא השתניתי מאומה, והמשכתי ללכת בבגדי פריצות.

והנה הלילה באה אלי שוב בחלום ואמרה לי: "מחר בשעה חמש בערב אני רוצה לקחת אותך אלי, עמדי ליד הקיוסק של רחוב אלנבי בתל אביב, ואבוא לקחתך". כך ספרה הבחורה לאותו אדם, אמרה שלום וירדה מהאָטאָבאָס.

האיש ירד באותה תחנה שהבחורה ירדה, והנה הבחורה חצתה את הכביש, ומשום מה הרמזורים באותו רגע התקלקלו, עברה מכונית ודרסה את הבחורה למות, ואז נתקיימו דברי האמא שתבוא לקחת אותה.

מעשה נורא מה שקרה ב 400 נערים ונערות

איתא במסכת גיטין^{כ"ח} דף נ"ז, אספסיאנוס מלא גי' ספינות נערים ונערות^{כ"ט} כדי להחטיאם, אמרו אותם נערים

(כח) וכן במדרש איכה (פרק א, מה).
(כט) ובגמרא גיטין נ"ז הגירסא ארבע מאות נערים ונערות.

ונערות: לא דיינו שהכעסנו להקדוש ברוך הוא והחריב לנו בית המקדש, או נכעיסו בגלותנו? שאלו להגדול שבהם: אם זורקין אנו עצמנו לים, יש לנו חלק לעולם הבא? אמר להם הגדול שבהן: "אמר ה' מבשן אשיב, אשיב ממצולות ים", כלומר יזכו לעולם הבא. מיד עמדו נשים וזרקו עצמן לים, ואחריהם אמרו הבחורים: אם אלו מסרו נפשם - אנו על אחת כמה וכמה. מיד מסרו אף הם עצמם ונפלו לים. וכשזרקו כת ראשונה את עצמן לים, אמרו פסוק: "אם שכחנו שם אלוקינו ונפרוש כפינו לאל זר", והשליכו עצמם לים. אחריהם עמדה כת שניה ואמרה: "כי עליך הורגנו כל היום" והשליכו עצמן לים, ואחריהם עמדה בת שלישית ואמרה: "הלא אלוקים יחקור זאת כי הוא יודע תעלומות לב" והשליכו עצמן לים. ורוח הקודש צווחת ואומרת: "על אלה אני בוכיה".

ושם הקשו בתוספות^ל, היאך השליכו עצמן לים ומסרו עצמם למיתה? ותירצו, כיון שידעו שייסרו אותם עד שיעברו עבירה, ולכך מותר היה להם כדי שלא לחטוא - למות על קידוש ה' מדעת עצמם, וכמו כל חטא גילוי עריות שנאמר בו "יהרג ואל יעבור".

מעשה ב-93 בנות שמסרו נפשן למות על קדושתן

מסירות הנפש לקדושה של עם ישראל בזמן השואה מתבטאת לפנינו במה שאירע לתלמידות סעמינאר "בית יעקב" בקראקא^{לא}. הסעמינאר נוסד על ידי מרת שרה שנירער, עליה השלום, וכאשר פרצה מלחמת העולם, נותרו הרבה מן התלמידות ללא אפשרות חזרה לביתן. הן נשארו בקראקא בסעמינאר, ובמשך הזמן נודע להן שאין בשום אופן אפשרות לחזור לבתיהן.

(ל) כן הוא בגמרא ע"ז דף י"ח.

המורות עודדו אותן והכינו אותן לקראת הבאות. הן תארו לפניהן את העתיד בעדינות הראויה, וכמו כן הכינו אותן גם לקראת האפשרות למות על קידוש השם.

היה זה בחודש אב שנת התש"ב, אז נשאה מנהלת הסעמינאר דברים בפני תשעים ושלוש התלמידות שנותרו בסעמינאר, וכה היו דבריה:

'בנותי היקרות, מדי יום אנו מתפללות לבורא יתברך שלא יביאנו לידי נסיון, ואם יעמידנו בפני נסיון, אנו מבקשות שלא ניכשל בו, חס ושלום - יהיה לנו הכח לעמוד בנסיון! תקופה קשה עוברת עלינו כעת; נזכור את דברי משה רבינו, עליו השלום (דברים ל"ב, ד): "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא". יום יבוא ותצטרכו להשתמש בכל מה שלמדתן, עליכן להראות את נאמנותן של בנות ישראל להקדוש ברוך הוא, את עמידתן בכל סוגי הנסיונות'.

כמה ימים לאחר מכן הגיעו אל הסעמינאר סוכני הגסטאפו, ימח שמם, צוו לבנות להתרחץ וללבוש את מיטב בגדיהם, וכמו כן הודיעו למנהלת, כי ביום המחרת יבואו תשעים ושלושה אנשי גסטאפו [כמספר הבנות], ועל הבנות יהיה להילוות אליהם. הם הבטיחו כי לא יאונה לבנות כל רע, רק אנו רוצים להשתעשע מעט.

כאשר שמעה המנהלת את הדברים הללו, הבינה כי הגיע עת הנסיון. היא אפשרה לבנות להתרחץ ולהתלבש. אולם, טרם הגיעו אנשי הגסטאפו, הקהילה את כל תשעים ושלוש הנערות יחדיו, וכה דברה אליהן:

'בנות יקרות, יודעת אנכי שכולכן מוכנות למסור נפשכן על

קידוש השם כאשר יהיה הצורך בזה. כמו כן יודעת אני שאתן מוכנות לקבל באהבה את כל היסורים המזומנים לכן. אבל, יש לכם לדעת, כי למפלצות הנאציות הללו, שעתידיים לבוא לכאן, יש תכניות שטניות הרבה יותר ממה שהעלינו על הדעת - לא רק שהם רוצים להשמידנו השמדה פיזית, אלא להשמיד ולכלות אותנו באופן רוחני".

המנהלת עצרה דבריה והבחינה בזעזוע שניכר על פני הבנות. לאחר הפסקת מה המשיכה: 'ברשותי סם מות עבור כולנו. אם יגיעו הדברים לידי כך שמי שהוא מהקאלגאסים ירצה לגעת בכך - עליכן לבלוע את הרעל. בל נניח להם, חס ושלום, להכתים את נשמותינו'.

לאחר ההלם ההתחלתי, התעודדו הבנות והרגישו התעוררות רעש פנימי וחיזוק הלב באור האמונה והבטחון בבורא יתברך שהיה נסוך על פניהן. אחת לאחת נגשו לקבל את מנת הסם.

למחרת היום, כאשר הגיעו אנשי הגעסטאפּ, התכנסו הבנות באולם הסעמינאר, ואמרו בדחילו ורחימו: "הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה ולמסור את נפשי על קידוש ה'". ואז, כולם כאחד בלעו את כדורי הרעל להמתין עד שאנשי הגעסטאפּא יקחו אותן.

המנהלת, גם היא, כמובן, נטלה את הסם, וקראה בפניהן: הבה נקרא בפעם האחרונה את הקריאה של כל יהודי לפני צאתו מן העולם: "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"!!!

קראו את "שמע", ואחת אחת נפחו את נשמתן, ויצאו נשמתן באחד.

פנינים יקרים על פרשת השבוע

ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני (יתרו יט, ב)

מקיש נסיעתן מרפידים לביאתן למדבר סיני,

מה זה בתשובה אף זה בתשובה (רש"י)

שאלו חסידים את רבי צבי מלאמזשע:

אחרי ששבו בנסיעתם מרפידים,

על מה היה להם לשוב עוד בבואם לסיני?

השיב רבי צבי:

דרכם של בעלי תשובה שהם שבים כשהכירו בחטאם ותיכף מתחרטים, ואחר כך עוד לעת שהם זוכין לקיים איזהו מצוה, מתחרטין שוב ביתר שאת על חטאיהם, כי אמנם רק עתה מסוגלים להכיר כראוי את עומק הפגם שפגמו. וזו היא התשובה השלמה.

בבוא ישראל למדבר סיני, השיגו התרוממות הדעת,

ותיכף ברגע זה עשו תשובה מחדש...

* * *

על משקל דומה פירש רבי ישראל יצחק מאלכסנדר את התפילה בסיום שמונה עשרה: "ואחרי מצותיך תרדוף נפשי". כלומר: אחרי שאקיים את המצוה, תתרום הכרתי וארדוף להשיג ולקיים עוד מצוות, ולא תדע נפשי שבעה...

* * *

לח שכר יתרו - פרק י"ז ועונש

הרבי ר' זושא מאניפאלי כך הי' דורש לענין בעלי תשובה:
"שובו בנים שובבים" - עשו תשובה על תשובתכם, כלום כך
שבים בתשובה!!

* * *

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (יתרו כ, ב)

כתוב ב"ארחות חיים" להרא"ש:

צריך לבטוח בה' ולהאמין בהשגחתו הפרטית, שענינו
משוטטות בכל הארץ, וענינו על כל דרכי איש. כי מי שאינו
מאמין ב"אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - אף ב"אנכי ה'
אלקיך" אינו מאמין.

* * *

גם הרמב"ן כותב בפירושו לתורה:

"אנכי ה'": יצוה אותם שידעו ויאמינו בה' כייש ה' והוא
אלקים, כלומר: הווה וקדמון, מאתו הי' הכל בחפץ ויכולת,
והוא אלקים להם שחייבים לעבוד אותו.

וזאת המצוה, ממשיך הרמב"ן, תיקרא בדברי רבותינו:
קבלת עול מלכות שמים.

* * *

ואומר בעל "נתיבות שלום":

מצוה זו של "אנכי" כוללת ב' ענפים: א) להאמין בייחוד
הבורא - "אנכי ה'"; ב) להאמין שהייתי אלקיך גם בהיותך
שקוע בזוהמת מצרים, ואפילו משם הוצאתיך, כי ה' שוכן עם
בני ישראל אף בתוך טומאתם, בן המלך גם כשחוטא מוסיף
להיות בן לאביו, ואפילו הגיע יהודי כושל עדי שאלו ואבדון אל
יתייאש, כי ה' אתו, ככתוב: "ואציעה שאלו הנך!"

שכר יתרו - פרק י"ז **ועונש** **לט**

הקשה רבי שמחה בונם מפשיסחא:

למה אמר הקב"ה "אשר הוצאתיך מארץ מצרים"
ולא אמר "אשר בראתי שמים וארץ"?

הוא מותיב והוא מפרק:

"שמים וארץ" היי אדם אומר: זה גדול מדי בשבילי! איך
יהי יצור שפל כמוני להתקרב לאלוקים אדירים! אכן הקב"ה
אומר לו: אני הוא שהוצאתיך מן הבוץ, אני הוא שירדתי
למענד הנה, בוא ושמע!

* * *

אנכי - לא יהיה לך (יתרו כ, ב-ג)

סח רבי יהושע מבעלזא:

כל רמ"ח עשין נכללים בדברה הראשונה "אנכי", וכל
שס"ה לאוין נכללים בדברה השניה "לא יהיה לך", שהרי אם
מאמין אדם מישראל באמונה שלמה שהקב"ה יחיד ואין בלתו
- ממילא ברור לו שמחוייב למלא אחר כל פקודותיו והן בקום
ועשה והן בשב ואל תעשה.

כאן מונח היסוד והבסיס לכל פקודי התורה.

* * *

חז"ל מספרים, כי בשעה שאמר הקב"ה את שתי הדברות
"אנכי" ו"לא יהיה לך", פרחו נשמתם של בני ישראל.

שואל ה"שפת אמת":

לשם מה היי צורך בזה, הלא יכול היי הקב"ה הכל יכול
לעשות שלא תצא נשמתם?

והוא משיב:

מ שכר יתרו - פרק י"ז ועונש

כדי לרמוז להם, שכל דבר הקשור עם יהדות צריך למסירות נפש, בחינת "יצאה נשמתם".

* * *

לא יהי' לך אלקים אחרים על פני (יתרו כ, ג)

כשנצב רבי יוסף יצחק מליובאוויטש בפני חוקריו בתופת של מלכות הרשעה ברוסיא, עמד בקשיות-ערפו וסירב לוותר על שאיפתו לפעול לחיזוק היהדות. איים עליו אחד החוקרים באקדחו, אמר:

צעצוע זה פעל על אנשים רבים, כי ישנו את דעותיהם...

אולם האדמו"ר לא נבהל והשיבו בקור רוח:

צעצוק קטן זה עלול להפחיד רק אדם שיש לו אלים רבים ועולם אחד. ברם, לי יש א-ל אחד ושני עולמות - וצעצוע כזה איננו מפחיד אותי...

